Het kwaliteitsregister voor begeleiders

‘Door je te registreren, laat je zien dat je bewust werkt aan je ontwikkeling’

Door lid te zijn van de LBBO geef je aan dat je de kwaliteit van je werk belangrijk vindt. Als je je inschrijft in het kwaliteitsregister voor begeleiders, ga je nog een stapje verder: je laat ermee zien dat je goed opgeleid bent als begeleider en bewust werkt aan je professionele ontwikkeling. Honderden begeleiders zijn inmiddels geregistreerd. Wie volgt?

Tekst: Elleke van den Burg-Poortvliet

Anny Peek

De LBBO maakt zich sterk voor de kwaliteit van begeleiders in het onderwijs. Een kwaliteitsregister, waarin begeleiders zich (vrijwillig) kunnen inschrijven, sluit daar naadloos op aan. Anny Peek – bestuurslid en voorzitter van de commissie professionalisering – legt uit: ‘Een van onze belangrijkste doelen is om begeleiders te professionaliseren; we willen een beroepsgroep zijn die de kwaliteit hoog in het vaandel heeft staan. Een register draagt daaraan bij. Veel beroepsgroepen hebben een register: schoolleiders, (vak)leraren, orthopedagogen, logopedisten. Een aantal jaren geleden concludeerden wij dat het een gemis was dat er nog geen register voor begeleiders bestond.’

Kwaliteit waarborgen

In 2007 begon de LBBO met de ontwikkeling van het kwaliteitsregister, ook op verzoek van het ministerie van OCW. Dit deed de LBBO samen met de Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL, die later overging in de Onderwijscoöperatie) en het Platform Beroepsgroepen (waarin onder andere overlegd wordt over de inhoud van de opleidingen en de afstemming met de praktijk). Een werkgroep werd gevormd, die allereerst een kader voor het register ontwikkelde. De commissie professionalisering van de LBBO gaf – in samenwerking met

het bestuur – vervolgens concreet handen en voeten aan dat kader, zodat het kwaliteitsregister daadwerkelijk in gebruik kon worden genomen.
Francis van Haandel, commissielid, was daarbij betrokken. Ze geeft aan dat de commissie niet over één nacht ijs ging: 'Ik vind het heel logisch en goed dat de LBBO een kwaliteitsregister heeft ontwikkeld, maar aanvankelijk had ik er ook kritische gedachten bij: Wat is nu werkelijk het doel? Dat je je punten haalt en dan je aantekening mag behouden, zoals bijvoorbeeld bij orthopedagogen? Dat leek me niet de weg. Al discussiërend kwamen we erop uit dat het doel van het kwaliteitsregister is dat we begeleiders stimuleren in en ondersteunen bij hun professionalisering, om zo de kwaliteit van de beroepsgroep te waarborgen.'

Belangrijk instrument

Het uitgangspunt van het kwaliteitsregister is dat iedereen die ingeschreven staat een 'op de begeleidersrol gerichte voortgezette opleiding' heeft genoten. Bovendien ontwikkelt hij of zij (aantoonbaar) zijn of haar kennis, vaardigheden en attitude in het werk. Anny Peek: 'Daarmee is het een heel belangrijk instrument voor begeleiders. Als je geregistreerd bent, betekent dit dat je goed bent opgeleid en dat je je blijft professionaliseren. Je verbindt je bovendien aan de kwaliteitseisen die voor je beroepsgroep gelden en onderschrijft de ethische code van de LBBO.'

Inschrijven doe je eenvoudig door in te loggen op de website, www.lbbo.nl. Onder het kopje 'certificeringen' in je account vind je een online formulier. Je vult deze in en kunt daarbij de diverse benodigde digitale documenten (zoals scans van diploma's) uploaden.
Wie exact mag zich inschrijven? Op de eerdergenoemde website vind je de instroomeisen:

Francis van Haandel

Per specialisatie (zie punt 4 in het blauwe kader) en voor zelfstandige begeleiders in het onderwijs (zbo'ers) zijn er nog specifiekere instroomeisen, die ook op de website staan. Zo heb je in sommige begeleidersrollen een lesbevoegdheid en leservaring nodig. En voor de zbo'er geldt bijvoorbeeld dat je minimaal vijfhonderd contracturen op jaarbasis moet maken. Als je actief bent in verschillende begeleidersrollen – je bent bijvoorbeeld én intern begeleider én gedragsspecialist – kun je je voor meerdere specialisaties registeren.

Zorgvuldig proces

De aanvragen worden beoordeeld door de commissie professionalisering. Dat is een zorgvuldig proces, waarbij soms externe deskundigen worden geraadpleegd. Anny: 'Binnen vier weken na je aanmelding geven we een reactie. Vaak is een aanvraag helder: iemand heeft de juiste opleiding, is lid van de LBBO en werkt voldoende uren als begeleider. Soms zijn er lastigere situaties, daar moeten we langer bij stilstaan. Dan heeft iemand bijvoorbeeld een andersoortige of onbekende opleiding gedaan.'

Wie kan zich inschrijven in het kwaliteitsregister?

De algemene instroomeisen:

1. Je hebt een afgeronde Master Special Educational Needs (SEN)-opleiding of Master Educational Needs (EN)-opleiding met een relevant studieprofiel of je hebt vergelijkbare, erkende opleidingen (post-hbo) afgerond.
2. Je bent in het bezit van veertig *European Credits* (Master SEN-opleiding of Master EN-opleiding), in een op de taak/functie gericht(e) leerroute/specialisatie/studieplan.
3. Jouw werkzaamheden als begeleider hebben een omvang van minimaal twee dagen per week.
4. Je bent werkzaam als intern begeleider, ambulant begeleider, gedragsspecialist, beeldbegeleider of jonge-kindspecialist. Of je past je specialisatie als beeldbegeleider, gedragsspecialist of jonge-kindspecialist toe binnen je rol als intern begeleider of ambulant begeleider en hebt gecombineerde taken.
5. Je bent lid en onderschrijft de visie van de LBBO.

> 'Een van onze belangrijkste doelen is om begeleiders te professionaliseren'

Het komt wel eens voor dat iemands aanvraag wordt afgekeurd, al is dat niet vaak. In een aantal begeleidersrollen moet je een lesbevoegdheid hebben. Als een psycholoog werkt als intern begeleider en zich wil inschrijven, kan dit een reden tot afweging zijn. Soms hebben intern begeleiders geen ib-opleiding gevolgd, maar hebben ze wel enorm veel ervaring en relevante nascholingscursussen afgerond. Dat alles bekijken we zorgvuldig en dat kan er soms toe leiden dat iemand toch voor registratie in aanmerking komt.

Professionele groei

Sinds mei 2015 – toen het kwaliteitsregister openging voor inschrijvingen – hebben bijna driehonderd begeleiders zich geregistreerd. Vier jaar na je registratie kun je je herregisteren. Anny: 'Wij verwachten volgend jaar mei dus de eerste aanvragen voor herregistratie. Geregistreerde leden krijgen een jaar

Nina van Enckevort *werkt als leraar groep 1-2 en jonge-kindspecialist op basisschool Onder de Linde in Hegelsom. Ze is daar onder andere betrokken bij de ontwikkeling van een Integraal Kindcentrum (IKC) en is lid van het kwaliteitsteam:*

'Onder andere door mijn registratie wil ik duidelijk maken hoe belangrijk ik het onderwijs aan het jonge kind vind. Begeleiders zijn hierin noodzakelijk. In de opleiding van leraren wordt onvoldoende aandacht besteed aan het jonge kind. Ik zie dat steeds meer leraren met hun handen in het haar zitten.
Toen het mogelijk werd om me als jonge-kindspecialist te registreren, heb ik dat meteen gedaan. Het viel me mee wat ik allemaal moest aanleveren. Ik ga me ook weer herregistreren. Dat vind ik belangrijk, omdat je naar mijn mening je kennis *up to date* moet houden.
Samen met nog twee andere jonge-kindspecialisten zijn we binnen onze stichting Dynamiek Scholengroep bezig het belang van jonge-kindspecialisten duidelijk te maken. We willen graag door scholen ingehuurd kunnen worden, als er vragen zijn over de begeleiding van het jonge kind. Door aan te geven dat ik ingeschreven sta in het kwaliteitsregister, hoop ik meer gewicht in de schaal te kunnen leggen. Mijn registratie biedt een mooie kans om te laten zien dat ik mijn kwaliteiten als begeleider inzet in mijn werk.'

van tevoren een signaal van de LBBO. Voor je herregistratie is het nodig dat je je professionele groei zichtbaar maakt.'
Op de website van de LBBO staat uitgebreid beschreven hoe dit werkt. Zo dien je een reflectie op je ontwikkeling te schrijven van maximaal vier A4'tjes. Je vindt op de site richtlijnen en instrumenten die daarbij kunnen helpen. Anny geeft een voorbeeld: 'Op basis van de verschillende beroepsstandaarden van de LBBO zijn digitale competentiescans ontwikkeld. Dit zijn tools om je eigen ontwikkeling te volgen. Onlangs nog is er een nieuwe scan voor ambulant begeleiders gelanceerd.'
Francis reageert: 'Die competentiescans zijn echt heel handig. Je vult de scan in en je ontwikkelpunten worden meteen duidelijk.'
Anny wijst ook op de reflectie-instrumenten in de online materialenbank, zoals 360-gradenfeedback: 'Deze materialen kun je allemaal gebruiken. Het is niet verplicht, het mag. Naast dat je ze kunt gebruiken bij je herregistratie, helpen ze je om bewust en voortdurend bezig te zijn met je ontwikkeling.'

Lerarenregister

Op het lerarenregister – dat in het afgelopen jaar flink onder vuur heeft gelegen – is veel kritiek geweest. Sommige mensen zeiden dat ingeschreven staan in het lerarenregister niets zegt over de kwaliteit van je werk. Anderen beweerden: dit register is niet 'voor en door leraren', zoals wordt gesuggereerd. Zouden vergelijkbare kritische kanttekeningen ook bij het LBBO-kwaliteitsregister kunnen worden geplaatst? Zowel Anny als Francis benadrukt dat het kwaliteitsregister voor begeleiders anders is. 'Het was de bedoeling dat iedere leraar verplicht werd zich in te schrijven in het lerarenregister', legt Anny uit. 'Ons kwaliteitsregister is niet verplicht, maar vrijwillig. Registratie is dus een bewuste, eigen keuze, waarmee je als begeleider laat zien dat je werkt aan je ontwikkeling.'
Francis geeft aan dat het kwaliteitsregister echt van de begeleider is: 'Het is bedacht en gemaakt door vrijwilligers – mensen die in het onderwijs als begeleider werken. Daarbij is bovendien samengewerkt met de Master EN-opleidingen.'
En hoe zit dat praktisch: als je begeleider én leraar bent, kun je je dan in beide registers inschrijven? Anny geeft aan dat dit mogelijk is. 'Maar dat is een keuze die je zelf moet maken. In de afgelopen periode hebben we achter de schermen gewerkt aan verbinding tussen het lerarenregister en het kwaliteitsregister voor begeleiders. We hebben steeds gepleit voor een apart compartiment voor begeleiders in het lerarenregister, met eigen opleidingscriteria. Mocht het lerarenregister in de toekomst toch verplicht worden, dan blijft de LBBO hieraan werken.'

Voordelen in de praktijk

Registratie geeft in de dagelijkse praktijk veel voordelen. Francis: 'Als begeleider sta je soms best alleen in je werk. Lid worden van de LBBO is dan heel steunend. Je inschrijven in het kwaliteitsregister gaat nog een stapje verder. Je laat zien dat je heel bewust met je vak bezig bent. Dat is sterk, bijvoorbeeld als je gaat solliciteren. Met je registratie kun je je onderscheiden van anderen.' Dat dit cruciaal is, ziet Francis in

Nelco Huisinga *is intern begeleider en leraar op CBS De Akker in Gramsbergen. Daarnaast werkt ze als bovenschools schoolopleider binnen de stichting CHRONO in Hardenberg:*

'Ik vind het belangrijk me aan te sluiten bij een beroepsgroep van mensen die dezelfde belangen en interesses hebben. Ik wil ook graag de ontwikkelingen in mijn vak bijhouden, kennis ontwikkelen en actief delen. Ik heb me daarom ingeschreven in het kwaliteitsregister als ib'er en ik ga me nog registeren als beeldbegeleider.
Inschrijven is niet ingewikkeld. Je moet de gevraagde diploma's scannen en uploaden en gegevens invoeren. En je moet je werkgever benaderen voor een werkgeversverklaring. Het kan voor sommigen wel lastig zijn dat je een minimum aantal uren moet werken om ingeschreven te kunnen staan.
Ik ben benieuwd naar de herregistratie, ik vraag me af hoe beoordeeld wordt dat je je blijft ontwikkelen. Maar daar heb ik me nu nog niet in verdiept.
Natuurlijk mag iedere begeleider zelf weten of hij of zij zich inschrijft. Mij geeft het in ieder geval een prettig gevoel. Voor mij fungeert mijn registratie als bewijs voor mijn expertise, het is een bevestiging. Ik weet: ik sta geregistreerd!'

de praktijk. Ze heeft veel interimwerk gedaan als ib'er en ook begeleiders gecoacht. Volgens haar zijn de kwaliteitsverschillen tussen begeleiders groot: 'Opleidingen voor bijvoorbeeld ib'ers zien er heel anders uit dan jaren geleden. In de jaren negentig kon je een korte cursus doen om begeleider te worden, nu doe je soms een tweejarige masteropleiding. En sommige ib'ers hebben zich in al die jaren niet verder geprofessionaliseerd. Door je te laten registeren, laat je verschil zien.'
Maar er zijn volgens Francis nog meer voordelen: 'Je kunt er je carrière een boost mee geven. Je kunt je inschrijving wellicht gebruiken om naar een hogere salarisschaal toe te werken. Daarnaast geeft het houvast bij je professionalisering. Het stimuleert je, want je maakt eigenlijk een afspraak met jezelf: ik ga me verder ontwikkelen.'

In de schijnwerpers

Het is duidelijk: het register staat op de rit en de commissie professionalisering is klaar voor de aanvragen voor herregistratie. De LBBO zet nu het kwaliteitsregister volop in de schijnwerpers. Anny: 'We willen zoveel mogelijk mensen stimuleren zich in te schrijven. Hoe meer geregistreerde leden, hoe beter we onze stem kunnen laten horen en hoe zichtbaarder de LBBO wordt. Zo kunnen we als beroepsgroep nog meer invloed op het landelijk beleid uitoefenen.' En uiteindelijk gaat het natuurlijk maar om één ding. Anny: 'Het kwaliteitsregister verbetert de kwaliteit van de begeleider en dat werkt mee aan de verbetering van het onderwijs. Uiteindelijk komt dat de leerlingen ten goede.'

> Registratie is niet verplicht, maar een bewuste, eigen keuze

Elleke van den Burg-Poortvliet *is hoofdredacteur van Beter Begeleiden. Ze werkt als freelance journalist en tekstschrijver vanuit haar eigen bureau Elleke Tekst. Ook is ze redacteur bij Uitgeverij Pica.*

AUTEUR